

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ

กรุงเทพมหานคร

Creative Leadership of School Administrators Under Phasi Charoen District

Office Bangkok

อุบลศรี ครูเจริญ

Ubonsri Krujaroen

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Master's degree student Education Administration Faculty of Education, Bangkokthonburi University

e-mail: 6633100084@bkkthon.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร และ (2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ประชากรประกอบด้วย ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ จำนวน 373 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ จำนวน 191 คน กำหนดขนาดตัวอย่างด้วยการเทียบตารางเครจซี่และมอร์แกน และ ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานด้วยค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานครโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดด้านการมีวิสัยทัศน์ รองลงมาด้านด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัวด้านการคำนึงถึงความ เป็นปัจเจกบุคคล ด้านการทำงานเป็นทีมและด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และ (2) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, สำนักงานเขตภาษีเจริญ, กรุงเทพมหานคร

Abstract

The objectives of this research were: (1) Study of creative leadership of school administrators under Phasi Charoen District Office, Bangkok; and (2) compare creative leadership of school administrators under the Phasi Charoen District Office, Bangkok classified by education level and work experience.

This research methodology was a survey research. The population consists of 373 teachers in schools under Phasi Charoen District Office. The sample group used in the research is 191 teachers in schools under Phasi Charoen District Office. The sample size is determined by comparing the Krejci and Morgan tables and stratified random sampling. The research instrument is a 5-level rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis are frequency, percentage, mean, standard deviation, hypothesis testing with t-value, and one-way analysis of variance.

Major findings: (1) creative leadership of school administrators under the Phasi Charoen District Office, Bangkok, as a whole and in each aspect is at a high level. When considering each aspect, it is at a high level in every aspect. The aspect with the highest mean is vision, followed by flexibility and adaptability, individual consideration, teamwork, and creativity and (2) creative leadership of school administrators Under the jurisdiction of the Tax District Office, Bangkok, according to the opinions of teachers with different levels of education and work experience, both overall and in each aspect, there is no difference in all aspects.

Keywords: Creative Leadership, Phasi Charoen District Office Bangkok Metropolitan

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมเป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลกควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ ของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บท ในการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อัธยาศัย ต้องเน้น ความสำเร็จทั้งความรู้และคุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และการบูรณาการตามความ เหมาะสมของ แต่ละระดับการศึกษา ได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการบริหารและการจัดการไว้ในหมวด 5 การ บริหาร และการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 39 ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัด การศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นการ กระจายอำนาจการจัดและการบริหารการศึกษาไปให้เขตพื้นที่การศึกษา การบริหารมิใช่การสั่งการจาก ส่วนกลางดังที่เคยเป็น หากแต่เขตพื้นที่และสถานศึกษาจะต้องดำเนินการโดยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้ง ภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรภายในโรงเรียน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่าและชุมชนเข้า มามีส่วนร่วมในการจัดและบริหารการศึกษา หรือกล่าวได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ ศึกษาทุกฝ่ายได้เข้ามามีบทบาทในการจัดและบริหารการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) มาตรา 4 "สถานศึกษา" หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยโรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัด การศึกษา และหมวด 1 (มาตรา 6) การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้ง ร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ) ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนา การศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564 – 2569) “จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาสู่อัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร ที่พร้อมด้วยคุณธรรม” การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครถือเป็นภารกิจสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชนและเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพฯ เพื่อรองรับการพัฒนา และความเปลี่ยนแปลงของสังคม และประเทศชาติ ซึ่งพันธกิจและนโยบายหลักของกรุงเทพมหานคร ตลอดจนมา ให้ความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พัฒนาให้เยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ทั้งองค์ความรู้ มีคุณธรรม และมี ทักษะในการดำรงชีวิต (สำนักการศึกษา, 2563)

การจัดการศึกษางานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา การบริหารสถานศึกษาจะบรรลุผล สำเร็จตามเป้าหมายได้นั้น คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และ การบริหารทั่วไปนั้น เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้งานหน่วยงานทางการศึกษาดำเนินไปด้วยความราบรื่น มีประสิทธิภาพ ผู้บริหาร

สถานศึกษาเป็นผู้นำที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเพราะภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการดำเนินงานของกลุ่มคน หน่วยงานและองค์กรต่างๆ เนื่องจากภาวะผู้นำมีความเกี่ยวข้อง และส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ร่วมกับบุคคล ดังนั้นผู้บริหารทุกหน่วยงานจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับผู้กับภาวะผู้นำของตนเอง ผู้บริหารจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในหลักการต่างๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้รอดพ้น และได้รับชัยชนะเหนือสภาพแวดล้อมที่ปรับเปลี่ยนอย่างรุนแรง และสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างเหมาะสม (Seyfarth.1999) ผู้นำในยุคใหม่ต้องมีความสามารถในการจูงใจ ประสานงาน รวมถึงการนำบุคคลอื่น อย่างมีวิสัยทัศน์ จินตนาการ และมีความยืดหยุ่น ด้วยวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ อย่างท้าทายและสร้างสรรค์ โดยอาศัยปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมแบบเปิด ด้วยการไว้วางใจ ให้อิสระในการคิด และพร้อมสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ ด้านแรงจูงใจภายใน ด้วยการมีความอยาก ความหวัง ความปรารถนา ความเพียรพยายาม มุ่งมั่น พุ่มเพเพื่อให้เป็นคนที่ประสบความสำเร็จ และด้านความรู้ เชิงลึกด้วยการมีความรู้แนวกว้างและลึก มีทักษะประสบการณ์อันจะส่งผลให้เกิดแนวทางที่ชาญฉลาดในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้เป็นคุณสมบัติของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2555)

เมื่อพิจารณาคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น ภายใต้การจัดการศึกษาในบริบท ของกรุงเทพมหานคร ซึ่งปรากฏข้อมูลจากผลการประเมินและทบทวนตัวชี้วัดระดับเมืองจาก การจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๓) พบว่า การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร พบว่าคะแนนการประเมินสมรรถนะ นักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีระดับต่ำของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหานักเรียนออกกลางคัน ปัญหาความเท่าเทียมและความเหลื่อมล้ำ ของการเข้าถึงระบบการศึกษา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O - NET) ที่มีภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ รวมทั้งสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ในการจัดการศึกษา เช่น สมรรถนะและคุณภาพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ความต่อเนื่องในการพัฒนาและนโยบาย ตลอดจนความเหมาะสมของระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเมื่อพิจารณาจากอุปสรรคปัญหาและเงื่อนไขต่าง ๆ (สำนักการศึกษา, 2563: 5) การบริหารงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ ได้ให้ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารในสถานศึกษาและเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำหนดวัตถุประสงค์ วางแผน ตลอดจนวิธีดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อให้บรรลุสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของกระทรวงศึกษาธิการต่อไป มีการกำหนดเป้าหมายไปสู่อนาคตที่ควรจะเป็นของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์สภาพปัญหาของสถานศึกษา และดำเนินงานตามขั้นตอนในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สามารถสื่อสารเป้าหมายกับบุคลากรและสามารถประเมินผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย เพื่อนำไปปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น อีกทั้งยังสร้างวัฒนธรรมในองค์กรและค่านิยมที่ดีในการทำงานร่วมกันรวมถึงร่วมสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน และเปิดโอกาสอย่างอิสระให้บุคลากรในสถานศึกษา ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อให้การปฏิบัติงานสัมฤทธิ์ผลและเป็นไปตามนโยบาย จากความสำคัญดังที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ให้อิสระต่อสภาวะความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาสามารถปรับตัวอยู่ได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 13 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 373 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan: 1907) และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนประชากรแต่ละโรงเรียน (Proportional Stratified Random Sampling) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 191 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยใช้ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของสฤภาพ ฤทธิ์บำรุง และวัลลภา อารีรัตน์ (2557) ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 3) การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว 4) การมีความคิดสร้างสรรค์ และ 5) การทำงานเป็นทีม

3. ขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา

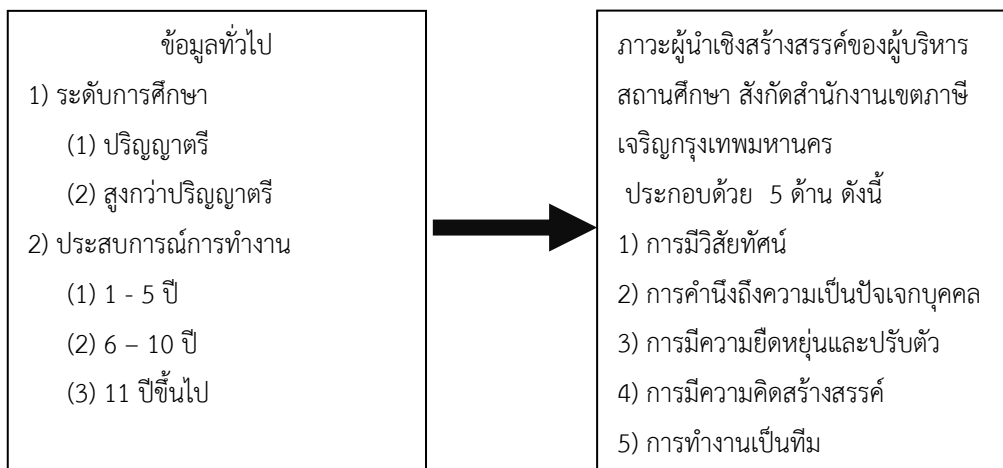
ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 3) การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว 4) การมีความคิดสร้างสรรค์ และ 5) การทำงานเป็นทีม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการดังนี้

1 ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี บทความ งานวิจัย วรรณกรรม ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ และแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องนำมาปรับปรุงและสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้

2 กำหนดนิยามศัพท์ เพื่อสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3 ร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาแก้ไขเนื้อหาและข้อเสนอแนะ และสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องและเหมาะสมตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

4 นำแบบสอบถาม มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม โดยกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติดังนี้ 1) ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาและมีประสบการณ์ทางการบริหาร 5 ปีขึ้นไป 2) ครูที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทย และมีวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป 3) สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป จากนั้นนำคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) กำหนดเกณฑ์ค่า IOC ที่ยอมรับได้แต่ละข้อต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ที่ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67-1

5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาความถูกต้อง

6 นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำผลมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) กำหนดให้ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป จึงถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ผลการวิเคราะห์ที่ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .923

7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) และนำไปจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้สถิติ ดังนี้

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1) ความถี่ (Frequency) 2) ร้อยละ (Percentage) 3) ค่าเฉลี่ย (Mean) 4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สถิติในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่า t แบบ independent และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดด้านการมีวิสัยทัศน์ รองลงมาด้านด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการทำงานเป็นทีมและด้านการมีความคิดสร้างสรรค์

2. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยที่ พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าในการบริหารจัดการศึกษาในสถานการณ์กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านวิทยาการความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้แต่ละประเทศต้องร่วมมือและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันสังคมโลกเต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารมากมายและสลับซับซ้อนจึงเป็นโลกไร้พรมแดนแห่งข้อมูลข่าวสารและการหลั่งไหลของข้อมูลต่างๆผ่านทางอินเทอร์เน็ตทำให้สิ่งเหล่านี้ได้กลายมาเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมองค์กรต่างๆจำเป็นต้องเตรียมรับมือกับปัญหาที่จะตามมาในอนาคต

ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ต้องปรับเปลี่ยนบทบาทตนเองจากเดิมไปสู่ผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์นำกระบวนการนวัตกรรมมาพัฒนาสถานศึกษาในทุกๆด้านไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ การบริหารและตัดสินใจที่รวดเร็วเพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่รวดเร็วผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ต้องเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ทางการศึกษาเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นผู้นำที่มีพฤติกรรมทางวิชาการมีความรู้ความสามารถและมีความเป็นมืออาชีพที่สามารถบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลและสามารถเชื่อมโยงสภาพปัจจุบันไปสู่อนาคตได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยการเรียนรู้ที่หลากหลายอาทิเช่นการเรียนรู้เพื่อรู้ (Learning to know) การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้ (Learning to do) การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน (Learning to live together) และการเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to be) เป็นต้น (UNESCO, 2002) และทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ที่ประเทศทั่วโลกได้นำมาปรับใช้ให้เกิดขึ้นกับพลเมืองของตนเองซึ่งการจัดการศึกษาในยุคใหม่นี้ต่างก็มุ่งปฏิรูปคุณภาพและมาตรฐานผลผลิตทางการศึกษาให้เป็นที่

ยอมรับและสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้มาใช้บริการซึ่งจากผลวิจัยดังกล่าวครูต่างรับรู้สัมผัสได้และสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้แสดงออกเชิงพฤติกรรมถึงการมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อาทิ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการคิดอย่างเป็นระบบในการปฏิบัติงานมีแนวคิดในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆตลอดเวลาและมีความคิดนอกกรอบในการแสวงหาความรู้สร้างสรรค์แสดงความกระตือรือร้น ความคล่องแคล่วในการคิดวิเคราะห์ ใช้สติปัญญาและทักษะทางการบริหารในการแก้ไขและมีทักษะการตัดสินใจที่รอบคอบซึ่งผ่านกระบวนการคิดและแก้ปัญหา เป็นเหตุเป็นผลอย่างเป็นระบบคิดริเริ่มในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและนำทรัพยากรที่มีอยู่ใสร่างสรรค์สิ่งใหม่ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ครู บุคลากรในสถานศึกษานำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้เพื่อความก้าวหน้าในการทำงานส่งเสริมครู บุคลากรปฏิบัติงานให้มีคุณภาพอย่างสร้างสรรค์สร้างขวัญกำลังใจในการทำงานด้วยการคิดหลายมิติ กระตุ้นให้ครูบุคลากรร่วมปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายด้วยการคิดบวกกระตุ้นให้ครูและบุคลากรมีแรงบันดาลใจในการทำงานมีความเชื่อมั่นมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงานที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้ยังพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้รอดพ้นและได้รับชัยชนะเหนือสภาพแวดล้อมที่ปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วและสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างเหมาะสม(Seyfarth,1999) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์(2555)ที่กล่าวว่าผู้นำในยุคใหม่ต้องมีความสามารถในการจูงใจ ประสานงานรวมถึงการนำบุคคลอื่นอย่างมีวิสัยทัศน์ จินตนาการและมีความยืดหยุ่นด้วยวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ อย่างท้าทายและ สร้างสรรค์โดยอาศัยปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมแบบเปิด ด้วยการไว้วางใจ ให้อิสระในการคิดและพร้อมสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ ด้านแรงจูงใจ ภายใต้นด้วยการมีความอยาก ความหวังความปรารถนา ความเพียรพยายาม มุ่งมั่น ทุ่มเทเพื่อให้เป็นคนที่ประสบความสำเร็จและด้านความรู้เชิงลึกด้วยการมีความรู้แนวกว้างและลึกมีทักษะประสบการณ์อันจะส่งผลให้เกิดแนวทางที่ชาญฉลาดในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบซึ่งการดำเนินการเหล่านี้เป็นคุณสมบัติของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อย่างไรก็ตามผลจากการวิจัยดังกล่าวได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฑามาส ชุนหวัณ (2561)ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความยืดหยุ่น ด้านการแก้ปัญหาและด้านจินตนาการ ตามลำดับเดือนใจ สุนกุล (2562)ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับจิรัตญา พรหมสมปาน (2563)ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงอาจเป็นไปได้ที่ทำให้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานครโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ประสบ

ผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายได้นั้นผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการรวมใจของบุคลากรทุกคนให้ร่วมมือกัน
ทุ่มเท มุ่งมั่นในการทำงานส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมและทำงานกันอย่างเป็นที่กระจายอำนาจและความ
รับผิดชอบในการทำงานให้กับครูบุคลากร ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ในหมวด 5 การบริหารจัดการศึกษา มาตรา 39 ได้
กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการ
บริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
โดยตรงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาต้องปรับบทบาทหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานบริหาร
การศึกษาในรูปแบบใหม่ และเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่ายได้เข้าร่วมกิจกรรมตามที่
กำหนดไว้ และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (Wonhsuwan and Siriwan, 2017)
นอกจากนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy & Miskel (1978)กล่าวว่ากรณีมีส่วนร่วมในการกำหนด
นโยบายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจของครูและอาจารย์และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมี
ความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูและอาจารย์นอกจากนี้ครูและ
อาจารย์นิยมชมชอบผู้บริหารที่เปิดโอกาสให้พวกเขาได้มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาซึ่งจะเป็นผลให้เกิด
ความร่วมมือร่วมใจและจะกระตุ้นให้ภารกิจของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย

สภาพการณ์ดังกล่าวครูซึ่งได้ทำงานร่วมกันกับผู้บริหารสถานศึกษาต่างก็รับรู้และสัมผัสได้ถึงพฤติ
กรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงการแสดงออกถึงการมีภาวะผู้นำในทาง
สร้างสรรค์นำพาให้ครูบุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมมือกันในการทำงานนำแนวคิดนวัตกรรมใหม่ๆเข้ามาใช้ใน
การทำงานดังจะเห็นได้จากผู้บริหารสถานศึกษามีแนวคิดในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆตลอดเวลาและมีความคิด
นอกกรอบในการแสวงหาความรู้สร้างสรรค์ มีความคิดริเริ่มในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆที่เป็นประโยชน์ต่อ
สถานศึกษาและนำทรัพยากรที่มีอยู่สร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้
ส่งเสริมให้ครูบุคลากรในสถานศึกษานำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้เพื่อความก้าวหน้าในการทำงานส่งเสริมครู
บุคลากรปฏิบัติงานให้มีคุณภาพอย่างสร้างสรรค์ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนด
บทบาทและเป้าหมายของการปฏิบัติงานร่วมกันให้ความไว้วางใจมีความเชื่อมั่นและสร้างความเชื่อมั่นให้กับครู
บุคลากรในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายสร้างแรงจูงใจให้ครูบุคลากรให้เห็นความสำคัญของการทำงาน
เป็นทีม ดังนั้นครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกันจึงมีความคิดเห็นทั้งโดยรวมและ
รายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของภูวนาถ คงแก้ว (2563)ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิง
สร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร
พบว่าข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะ
ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แนตี นุชภู (2567)ได้ศึกษาภาวะผู้นำ
เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนราธิวาสพบว่า ภาวะผู้นำเชิง
สร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนราธิวาสจำแนกตามระดับการศึกษา
และประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงอาจ
เป็นไปได้ที่ทำให้ครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวมและราย
ด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อประสิทธิภาพในการทำงานพร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองให้ตรงความต้องการของสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนกับผู้ร่วมงานด้วยความเสมอภาค ยึดถือความมีเหตุผลและเปิดโอกาสให้ครูบุคลากรทางการศึกษาแสดงความสามารถได้อย่างเต็มศักยภาพให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดกว้างให้อิสระในการตัดสินใจของครูบุคลากรให้ความสำคัญเคารพสิทธิส่วนบุคคลในสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกันให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น
4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานด้วยการคิดหลายมิติกระตุ้นให้ครูบุคลากรร่วมปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายด้วยการคิดบวกให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
2. ควรศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
3. ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่สัมพันธ์กับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร สมปราชญ์. (2560). ภาวะผู้นำและภาวะผู้นำการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- เกตุสุดา กิ่งการจร. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 สระบุรี. วิทยานิพนธ์ . มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- ข้าวทิพย์ ที่สุกะ. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสำเร็จในการดำเนินการ ประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร)
- จิตติมา วรรณศรี. (2557). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวรรณการพิมพ์ 3.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2567). การพัฒนาคนแนวใหม่: Inside Out Development Approach. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2567 จาก https://www.hrcenter.co.th/file/columns/hr_f_20170509_164620.pdf
- ปรียาภรณ์ เรืองเจริญ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. ชัยภูมิ. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- วิเชียร วรรณภากร. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาใน เขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สมพร เทพสีดา. (2560). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา . บุรีรัมย์. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2561). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์ ปีที่ 118 ฉบับที่ 2 เดือนธันวาคม, หน้า 68-70.
- สุขฤทัย จันทร์ทรงกรด. (2558). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2554). **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน
- เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ. (2560). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักการศึกษาเมืองพัทยา**. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Davis, K. I., and Thomas, P. I. (1989). **Human characteristic and school learning**. New York: McGraw Hill.
- Dimmock, C., and Walker, A. (2005). **Educational leadership: Culture and diversity**. Gateshead: Athenaeum Press.
- Krejcie & Morgan. (1970). **Educational and Psychological Measurement**. New York: Minnesota University
- Krug, R.E. (1992). **Leadership and performance beyond expectations**. New York: Free Press.